

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії **Куксюк Андрій Леонтійович**, 1987 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2009 році Національний університет державної податкової служби України за спеціальністю «Правознавство» та здобув кваліфікацію юриста, працює керуючим в Адвокатському бюро «КУКСЮКА» (м. Бориспіль, Київська обл.), виконав акредитовану освітньо-наукову програму «Право».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Державного податкового університету, Міністерства фінансів України, м. Ірпінь, від «23» липня 2026 року № 923, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради –	Олесі Бодунової , доктора юридичних наук, доцента, професора кафедри правничої лінгвістики Державного податкового університету
Рецензентів –	Олени Чернецької , кандидата юридичних наук, професора, завідувача кафедри міжнародного права та права Європейського Союзу Державного податкового університету Вікторії Любавіної , кандидата юридичних наук, доцента кафедри кримінального права та процесу Державного податкового університету
Офіційних опонентів –	Ніни Рогатинської , доктора юридичних наук, професора, завідувача кафедри кримінального права та процесу Західноукраїнського національного університету Андрія Лисеюка , кандидата юридичних наук, доцента, професора кафедри фінансово-економічної безпеки Навчально-наукового гуманітарного інституту Національної академії Служби безпеки України,

на засіданні «08» вересня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» **Куксюку Андрію Леонтійовичу** на підставі публічного захисту дисертації «**Пособництво державі-агресору: кримінологічна характеристика та запобігання**» за спеціальністю 081 «Право».

Дисертацію виконано в Державному податковому університеті, Міністерства фінансів України, м. Ірпінь.

Науковий керівник кандидат юридичних наук, професор **Грицюк Ігор Васильович**, професор кафедри кримінального права та процесу Державного

податкового університету.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, виконаного державною мовою, і є комплексним, цілісним, завершеним науковим дослідженням, містить нові науково обґрунтовані результати, які відрізняються новизною в постановці і вирішенні теоретичних та практичних проблем кримінологічної характеристики та запобігання пособництва державі-агресору, що має істотне значення для галузі знань 08 «Право». Зокрема, уперше здійснено комплексне кримінологічне дослідження пособництва державі-агресору як самостійного різновиду злочинності проти основ національної безпеки України, визначено його кримінологічну природу, сучасний стан, структуру, динаміку, географію поширення, систему детермінант та основні напрями запобігання; сформовано кримінологічний портрет особи-пособника державі-агресору на підставі авторського аналізу 80 вироків судів України за ст. 111-2 КК України, визначено характерні соціально-демографічні, кримінально-правові, професійні та мотиваційні ознаки правопорушника, а також встановлено особливості формування його криміногенної поведінки; доведено, що пособництво державі-агресору є соціально обумовленим різновидом злочинної діяльності, виникнення та поширення якого визначається сукупною дією воєнно-політичних, соціально-економічних, організаційно-управлінських, правових, культурно-ідеологічних і морально-психологічних чинників, безпосередньо пов'язаних зі збройною агресією російської федерації, тимчасовою окупацією частини території України та функціонуванням створених агресором механізмів окупаційного управління; розроблено авторську комплексну систему запобігання пособництву державі-агресору, яка поєднує взаємопов'язані загальносоціальні та спеціально-кримінологічні заходи, визначає їх зміст, суб'єктів реалізації, механізми взаємодії та пріоритетні напрями застосування в умовах воєнного стану, деокупації та повоєнного відновлення України.

За своїм змістом дисертація відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (із змінами), Вимогам до оформлення дисертації, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 (із змінами) і Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (із змінами).

Здобувач має 5 наукових публікацій за темою дисертації, з них 3 статті у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України:

1. Грицюк І. В., Куксюк А. Л. Причини та умови вчинення пособництва

державі-агресору (кримінологічний аспект). *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 11. С. 708-710. URL: http://lsei.org.ua/11_2024/169.pdf

2. Куксюк А. Л. Кримінологічна характеристика особи пособника державі-агресору. *Ірпінський юридичний часопис*. 2025. Вип. 4(21). С. 163-172. URL: <https://ojs.dpu.edu.ua/index.php/irplegchr/article/view/433/423>

3. Куксюк А. Л. Міжнародне співробітництво та зарубіжний досвід у сфері запобігання пособництву державі-агресору. *Журнал Східноєвропейського права*. 2026. № 143. С. 267-275. URL: https://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2026/02/kuksiuk_143.pdf

У дискусії взяли участь (голова, рецензенти, офіційні опоненти, інші присутні) та висловили зауваження:

Офіційний опонент – доктор юридичних наук, професор **Рогатинська Ніна Зіновіївна**, завідувач кафедри кримінального права та процесу Західноукраїнського національного університету, надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. Під час аналізу географії пособництва державі-агресору автор використовує дані про суди, які ухвалили вироки, хоча сам слушно зазначає, що через зміну територіальної підсудності та спеціальне судове провадження місце розгляду справи може не відповідати місцю вчинення кримінального правопорушення. Доцільно було б методично чіткіше розвести «географію судових рішень» і фактичну географію злочинної діяльності.

2. У дисертації сформовано узагальнений кримінологічний портрет особи-посібника державі-агресору, водночас автор наголошує на відсутності єдиного соціального портрета такої особи та виокремлює кілька кримінологічних типів. Доцільно чіткіше розмежувати поняття «узагальнений кримінологічний портрет» і «типологія особи-посібника», пояснивши їх співвідношення.

3. Автор пропонує розгалужену систему політичних, соціально-економічних, організаційно-управлінських, правових, культурно-ідеологічних і морально-психологічних детермінант. Наукову цінність роботи посилила б чіткіша ієрархізація цих чинників за рівнями та послідовне відмежування причин від умов вчинення пособництва державі-агресору.

4. Автор обґрунтовує формальний характер складу пособництва державі-агресору та водночас приділяє значну увагу спеціальній меті – завданню шкоди Україні. Потребує додаткового пояснення співвідношення цієї мети з фактичними наслідками діяння: чи повинна реальна корисність допомоги для держави-агресора впливати на наявність складу кримінального правопорушення.

Офіційний опонент – кандидат юридичних наук, доцент **Лисеюк Андрій Миколайович**, професор кафедри фінансово-економічної безпеки Навчально-наукового гуманітарного інституту Національної академії Служби безпеки України, надав позитивний відгук із зауваженнями:

1. Визначаючи центральне місце Служби безпеки України у системі

спеціально-кримінологічного запобігання, автор обґрунтовано враховує її функціональне призначення. Водночас практичну модель міжвідомчої взаємодії доцільно було б деталізувати: хто саме має виконувати координаційну функцію, які дані повинні обмінюватися між суб'єктами та за якими показниками оцінювати результативність такої взаємодії.

2. Система запобігання злочинності в дисертації ґрунтовно розкрита на загальносоціальному та спеціально-кримінологічному рівнях, однак індивідуальне запобігання не одержало окремого самостійного опрацювання. З огляду на сформований портрет і типологічні ознаки пособника, перспективним було б конкретизувати індивідуально-профілактичні й посткримінальні заходи, зокрема у взаємозв'язку з пробацією та ресоціалізацією.

3. У загальних висновках пособництво державі-агресору характеризується як злочинність із високим рівнем латентності. Водночас методика окремого вимірювання латентної складової у роботі не представлена. Доцільно конкретизувати, на яких емпіричних або аналітичних підставах зроблено відповідний висновок і чи йдеться про кількісно вимірюваний рівень, чи про якісну кримінологічну оцінку.

Рецензент – кандидат юридичних наук, професор **Чернецька Олена Василівна**, завідувач кафедри міжнародного права та права Європейського Союзу Державного податкового університету, надала позитивну рецензію із зауваженнями:

1. Для зарубіжного порівняння обрано держави Балтії та Республіку Польща. Такий вибір загалом є логічним, однак методологічну переконливість порівняльної частини посилило б чітке формулювання критеріїв відбору цих держав та розмежування тих елементів їх досвіду, які можуть бути імплементовані безпосередньо, і тих, що потребують істотної адаптації до українського законодавства.

2. Запропонована система загальносоціальних і спеціально-кримінологічних заходів є комплексною та охоплює значну кількість напрямів. Для практичної реалізації доцільно було б визначити пріоритетність заходів для різних періодів, зокрема, періоду активних бойових дій, деокупації та повоєнного відновлення, а також запропонувати базові показники оцінювання їх ефективності.

3. У підрозділі про міжнародне співробітництво поряд із превентивними інструментами розглянуто міжнародну правову допомогу, екстрадицію, перейняття кримінального переслідування, виконання вироків і спільні слідчі групи. Частина цих механізмів має передусім процесуальне або посткримінальне призначення. Доцільно додатково обґрунтувати їх місце саме у кримінологічній системі запобігання.

Рецензент – кандидат юридичних наук **Любавіна Вікторія Петрівна**, доцент кафедри кримінального права та процесу Державного податкового університету, надала позитивну рецензію із зауваженнями:

1. Дисертація переконливо демонструє проблеми конкуренції та розмежування ст. 111, 111-1 і 111-2 КК України. Водночас прикладну цінність

дослідження посилює б узагальнення запропонованих критеріїв у компактний алгоритм кваліфікації для типових ситуацій правозастосування.

2. З огляду на кримінологічну спрямованість дисертації, окремі кримінально-правові пропозиції щодо вдосконалення ст. 111-2 КК України доцільно було б структурно чіткіше відмежувати від власне кримінологічних рекомендацій, аби показати їх допоміжну роль у формуванні системи запобігання.

3. Значна частина висновків про мотивацію особи-пособника зроблена на підставі змісту судових вироків. З огляду на те, що вирoki не завжди містять розгорнуту психологічну характеристику мотивів засудженого, доцільно було б докладніше описати критерії, за якими конкретні фактичні обставини відносилися до корисливого, ідеологічного, політичного, кар'єристського, конформістського та інших мотивів.

Голова ради – доктор юридичних наук, доцент **Бодунова Олеся Миколаївна**, професор кафедри правничої лінгвістики Державного податкового університету, без зауважень.

Грицюк Ігор Васильович, кандидат юридичних наук, професор, професор кафедри кримінального права та процесу Державного податкового університету, без зауважень.

Результати відкритого голосування:

«За» 5(п'ять) членів ради,

«Проти» НЕНАЛЕ членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує **Андрію Куксюку** ступінь доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової
спеціалізованої вченої ради

(підпис)

Олеся БОДУНОВА

М.П.

Державний податковий університет	
Підпис: <u>Олеся Бодунова</u>	засвідчую:
Учений секретар	
Підпис: <u>Віктор Селіван</u>	2026 р.